

**UCHWAŁA NR XV/132/2016
RADY MIEJSKIEJ W CHOSZCZNI**

z dnia 19 maja 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Choszczno na lata 2016 - 2018.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2016 poz. 446 ze zm.) w związku z art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 poz. 575 ze zm.) Rada Miejska w Choszcznie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Choszczno na lata 2016 - 2018, w brzmieniu załącznika do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Choszczna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej

Bogusław Szymański

Rozdział I. Wiadomości ogólne

1. Wprowadzenie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Choszczno na lata 2016-2018 jest strategicznym dokumentem Gminy opracowanym, w celu realizowania przez wspólnotę samorządową konstytucyjnej zasady udzielenia szczególnej pomocy rodzinie i dziecku.

Podstawową zasadą Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Rodzina dotknięta nimi bez pomocy z zewnątrz często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Podmiotem realizującym ten cel na poziomie gminy Choszczno jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszcznie. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganie osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

2. Uwarunkowania prawne realizacji programu

Zadania przyjęte do realizacji, w ramach niniejszego Programu są spójne z kierunkami działań przyjętymi w szczególności w następujących aktach prawnych:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. 1997 Nr 78 poz. 483 ze zm.);
- Konwencję o prawach dziecka;
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2016 r., poz. 575 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390 ze zm.);
- Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 487 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2016 r. poz. 224 ze zm.);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 ze zm.)

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 wyznacza priorytety i cele do realizacji oraz wskazuje na przebieg procesu monitorowania programu.

3. Diagnoza sytuacji rodzin w gminie Choszczno

W gminie Choszczno zamieszkuje 21 326 mieszkańców, w tym 3 873 dzieci w wieku od 0 do 18 lat. 2 051 dzieci uczęszcza do szkół podstawowych i gimnazjów – w większości przypadków do szkół na terenie naszej Gminy (źródło: ewidencja ludności UM Choszczno na dzień 31.12.2015 r.).

Gmina Choszczno składa się z 18 sołectw. Na terenie gminy Choszczno znajduje się: 6 szkół podstawowych, 1 gimnazjum, 4 przedszkola, 4 punkty przedszkolne, 1 Ośrodek szkolno-wychowawczy.

Diagnoza lokalna dotycząca funkcjonalności rodzin w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych została dokonana w oparciu o dane z Miejsko Gminnego

Ośrodka Pomocy Społecznej. Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choszcznie. System pomocy społecznej w 2015 roku obejmował wsparciem 818 rodzin, w których przebywało 2 117osób.

Tabela nr 1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2015.

Rok	Liczba rodzin ogółem	Rodziny z dziećmi ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2013	1094	283	92	107	41	20	17
2014	832	228	71	88	34	19	16
2015	818	205	66	79	33	17	10

Źródło: dane Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Choszcznie

Z przedstawionej tabeli wynika, że w latach 2013 - 2015 roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej to 2 744.

Realizując zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszcznie zatrudnił w 2012 r. jednego asystenta rodziny, jednak po diagnozach przeprowadzonych przez pracowników Ośrodka w zakresie ustalenia rodzin mających problem z bezradnością, zdecydowano o zatrudnieniu kolejnego asystenta rodziny.

W 2013 roku asystenci rodziny pracowali z 15 rodzinami, w 2014 roku z 20 w których było 71 dzieci, a w 2015 roku z 29 rodzinami w których było 94 dzieci.

Z danych Miejsko Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2015 r. udzielono wsparcia rodzinom w związku z występującymi problemami:

Tabela nr 2. Powody przyznania pomocy finansowej i w naturze w 2015 roku.

Powód trudnej sytuacji życiowej		
	ogółem	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	538	1448
Sieroctwo	0	0
Bezdomność	51	57
Potrzeba ochrony macierzyństwa	267	1148
Bezrobocie	463	1414
Niepełnosprawność	310	654
Długotrwała lub ciężka choroba	266	533
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	78	296
w tym: rodziny niepełne	47	174
rodziny wielodzietne	8	58
Przemoc w rodzinie	6	22
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0
Alkoholizm	85	166
Narkomania	2	2
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	9	12
Zdarzenie losowe	4	14
Kłęska żywiołowa	0	0
Razem	2134	5998

Źródło. Sprawozdanie roczne MGOPS, stan na 31.12.2015

W 2015 roku głównym powodem przyznawania świadczeń było ubóstwo. Kolejnymi najczęściej występującymi powodami udzielania pomocy było bezrobocie, niepełnosprawność, potrzeba ochrony macierzyństwa, długotrwała lub ciężka choroba. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej ubóstwo i bezrobocie pozostają jednym z głównych powodów.

W sytuacji, gdy rodzice znaleźli się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie sami wypełniać należycie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wobec dzieci o potrzebie umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej decyduje Sąd Rodzinny. Natomiast Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wykonuje postanowienia Sądu, zapewniając opiekę. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka, przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka, ponosi odpowiednio wydatki:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej.
3. 50 % wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

Z informacji uzyskanych od asystentów rodziny zatrudnionych w Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Choszcznie (wg stanu na dzień 31.12.2015 r.) wynika, że z terenu gminy Choszczno liczba dzieci w rodzinach zastępczych w 2015 roku wynosiła 26 w tym:

- w spokrewnionych rodzinach zastępczych 18 dzieci,
- w zawodowych rodzinach zastępczych 8 dzieci,
- w Rodzinnym Domu Dziecka 0 dzieci.

4. Zasoby gminy

Program wspierania rodziny na lata 2016-2018 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela nr 3. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w Gminie Choszczno:

1. Urząd Miejski w Choszczynie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno.	Dowozy dzieci niepełnosprawnych, przyznawanie i wypłacanie stypendiów
2. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszczynie, ul. Grunwaldzka 30, 73-200 Choszczno.	Praca socjalna, pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno-zawodowa, wspieranie aktywności lokalnej, Karta Dużej Rodziny.
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Choszczynie, ul. Wolności 24, 73-200 Choszczno	Wsparcie psychologiczne, przygotowywanie i realizowanie programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci, młodzieży, organizacja wypoczynku letniego, poradnictwo psychologiczne, prawne, świetlice opiekuńczo - wychowawcze; - przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu.
4. Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy MGOPS w Choszczynie, 73-200 Choszczynie, ul. Grunwaldzka 30	Wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężeniu problemu przemocy,
5. Placówki oświatowo- wychowawcze z terenu gminy Choszczno: – 6 szkół podstawowych; – 1 gimnazjum; – 4 przedszkola; – 4 punkty przedszkolne;	Działalność edukacyjno- wychowawcza, psychologiczno-edukacyjna, wsparcie pedagogiczne, psychologiczne dla rodziców i dzieci, realizacja programów edukacyjnych.
6. Placówki służby zdrowia	Działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej.

Źródło: opracowanie własne.

W Gminie Choszczno funkcjonuje szeroki wachlarz form pomocy dla dziecka i rodziny ze strony powyższych instytucji. Są to zarówno poradnictwa jak i konkretne usługi, które wspierają zwalczanie bezradności opiekuńczo-wychowawczej, zajmują się profilaktyką,

walką z sytuacjami kryzysowymi, nałogami itp. instytucje wspierają i pomagają, wstworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej.

Rozdział II. Cele, założenia i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny

1. Cele Programu

Głównym celem Programu jest stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku biologicznej rodziny oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Choszczno.

Cele szczegółowe:

- 1) Budowanie bezpieczeństwa socjalnego rodzin;
- 2) Wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny;
- 3) Wspomaganie dziecka w środowisku szkolnym;
- 4) Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;

2. Założenia Programu

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem przewidzianym do realizacji na lata 2016-2018. Głównym założeniem Programu jest stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia rodziny poprzez działanie mające służyć:

- wspieraniu potencjału rozwojowego rodziny biologicznej, na wczesnym etapie jej funkcjonowania,
- wzmocnieniu systemu gwarantującego prawidłowy proces wychowawczy oraz ochrony dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem,
- poprawie sytuacji dziecka w środowisku szkolnym, poprzez wzbogacanie oferty edukacyjnej oraz wspieranie uczniów wymagających pomocy,
- zwiększeniu poziomu bezpieczeństwa dzieci, młodzieży i rodziny poprzez prowadzenie stosownych działań profilaktyczno-edukacyjno-wychowawczych w środowisku,
- zapobieganiu powstawania sytuacji kryzysowych, wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie, w sytuacjach już zaistniałych poprzez udzielanie wielopłaszczyznowego wsparcia.

3. Zadania Programu

Harmonogram Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018 w gminie Choszczno został przedstawiony, w formie poniższej tabeli nr 4.

Tabela nr 4. Harmonogram Programu.

L.p.	Zadania	Działania	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1.	Prowadzenie działalności profilaktycznej na rzecz rodziny	1) udział w kampaniach konferencyjnych seminariach promujących wartość rodziny; 2) udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie rodziny	2016-2018	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość plakatów, ulotek, - ilość programów
2.	Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	1) Praca socjalna skierowana na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, poradnictwo specjalistyczne 2) udzielenie pomocy finansowej i rzeczowej, pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach, udzielenie dzieciom stypendiów szkolnych; 3) wsparcie asystenta	2016-2018	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	- ilość porad udzielonych - ilość rodzin objętych pomocą finansową, rzeczową, ilość dzieci dożywianych w szkołach, - ilość przyznanych stypendiów szkolnych, - ilość kontraktów socjalnych

		rodziny , pracownika socjalnego w opiece i wychowaniu dzieci			
3.	Doskonalenie współpracy pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz dzieci i rodziny	1) Współpraca szkół, policji, służby zdrowia, kuratorów, Gminnej komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych oraz innych instytucji, 2) stała współpraca z PCPR jednostką realizującą działania z zakresu pieczy zastępczej, 3) doskonalenie kadry	2016-2018	Wszystkie podmioty uczestniczące w realizacji Programu	-liczba spotkań, szkoleń konferencji itp.

Źródło: opracowanie własne.

4. Odbiorcy Programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych;
- 2) Dzieci i młodzież którym rodzina nie zapewnia należytej opieki;
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci.

5. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań, oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

6. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszcznie przy współpracy z następującymi instytucjami:

1. Urząd Miejski w Choszcznie,
2. Zespół Interdyscyplinarny,
3. Policja,
4. Placówki oświatowe i kulturalne,
5. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszcznie,
6. Organizacje pozarządowe,
7. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Choszcznie.

7. Źródła finansowania

Realizacja Programu będzie odbywać się w zakresie posiadanych środków budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

8. Monitoring i ewaluacja

Koordynatorem programu jest Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszcznie. Monitoring będzie polegał na zbieraniu i analizowaniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach przedmiotowego programu, we współpracy z podmiotami zaangażowanymi w jego realizację.

Przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę założonych wskaźników. Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Choszcznie co roku do 31 marca, przedkłada Radzie Miejskiej sprawozdanie z realizacji programu.